

De jongen in het graf

TONI COPPERS

De jongen in het graf

Een Liese Meerhout-thriller

Angèle

facebook.com/CoppersToni

© 2018 Uitgeverij Angèle / Standaard Uitgeverij nv
Rijnkaai 100/A11, B-2000 Antwerpen en Toni Coppers
www.angèle.be
info@angèle.be

Vertegenwoordiging in Nederland
New Book Collective, Amsterdam
www.newbookcollective.com

Eerste druk mei 2018

Omslagontwerp: Herman Houbrechts
Opmaak binnenwerk: Ready2Print
Auteursfoto: Thomas Sweertvaegher

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevens-
bestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze,
hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of
op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming
van de uitgever.

ISBN 978 90 223 3505 5
D/2018/0034/91
NUR 330

Voor Mika Remy

‘Niemand is zo blind als wie niet wil zien.’
JONATHAN SWIFT, *Polite Conversation*

‘Onverschilligheid is de laagste vorm van vrijheid’
DESCARTES

Dankwoord

Oprechte dank aan Griet Vervinckt voor haar secure taaladvies, aan Ilse Van Nerum en aan Alexandra Cousy, mijn redactrices.

Het citaat op pagina 277 komt uit het gedicht 'Do not stand at my grave and weep' van Mary Elisabeth Frye (publiek domein)

Iets voor acht uur 's ochtends maakte de nieuwsdienst bij de openbare omroep een lege indruk. Het was een grote ruimte en het gros van de stoelen en tafels was bestemd voor de medewerkers van televisie, die steevast laat werkten maar in de regel ook later begonnen. Er zat nauwelijks een tiental mannen en vrouwen. De meesten tuurden naar hun scherm of murmelden in hun telefoon.

Een radiojournaliste keek naar de grote klok aan de muur, stond op en zei gemaakt gewichtig: 'Uit de weg, iedereen! Iris Blondeel brengt Vlaanderen het nieuws waar het naar smacht!'

Naast haar zat economiejournalist Peter Creuvels, een oude rot in het vak die leefde voor zijn baan en die de files zozeer haatte dat hij 's ochtends altijd als een van de eersten op kantoor was.

Hij was niet onder de indruk.

'Breng je op de terugweg een koffietje voor me mee, please? Beetje suiker, geen melk.'

Blondeel zuchtte, knikte dan.

'Het gaat weer over hem', zei ze terwijl ze naar de tekst op haar scherm wees. 'Zowat de helft van mijn journaal is gevuld met nieuws over die klootzak.' Ze nam een slok water, walste het enkele keren rond in haar mond voor ze doorslikte. 'Ik was veertien toen ze hem te pakken kregen. Begin 2002 was dat, ik vergeet het nooit.'

‘Ik ook niet.’ Creuvels keek niet op van zijn scherm, dat vol stond met beursnoteringen. ‘De euro werd toen ingevoerd, in elf landen tegelijkertijd. Wat een interessant jaar was me dat.’

‘Denk jij heel af en toe nog aan iets anders dan aan banken en aandelenkoersen, Peter?’

Nu keek hij wel op. Een veelzeggende glimlach speelde om zijn mond.

‘Laat maar,’ zei Blondeel, ‘ik hoef het echt niet te weten.’

Ze stak de nieuwsredactie diagonaal over en liep de kleine studio in. Ze drukte op een toets onder een van de microfoons.

‘Ik ben er.’

‘Tien seconden’, antwoordde een bliken stem.

Iris Blondeel concentreerde zich op haar ademhaling en wachtte tot het rode lampje zou oplichten.

De donkerblauwe Citroën Berlingo van commissaris Liese Meerhout kroop als een natte schildpad over de Antwerpse kaaien. Dat had weinig met het karretje, maar alles met het ochtendverkeer te maken. De brede weg langs de Schelde was nog een van de weinige die niet openlag door wegwerkzaamheden, iets wat chauffeurs zoveel plezier deed dat er ’s ochtends en ’s avonds geen doorkomen aan was.

Het was de auto van Matthias en Liese hield er niet zo van. Hij was oud en versleten, hij reed niet soepel en rammelde op elke hobbel. Ze gebruikte de auto veel minder dan vroeger. Tegenwoordig reed ze vaak met de fiets of ze nam de tram. Alleen bij hondenweer, zoals vanochtend, zocht ze haar toevlucht tot de gammele bestelwagen. De wind deed de regen striemen en alles om haar heen was grijs.

‘Begin april’, mompelde ze schamper, terwijl ze haar ogen opsloeg naar de sombere lucht. Op slag be kroop haar een schuldgevoel.

Liese was niet iemand die zeurde over het weer, dat vond ze een zinloze bezigheid, maar ze betrapte zich erop dat ze het de laatste tijd wel vaker deed. Het leek of het land al maanden onder een donkere stolp leefde. De winter en de grijsheid bleven maar duren en ze had licht nodig, ze snak- te naar wat zon. Een heldere blauwe lucht zou ook al hel- pen. Vanochtend in de badkamer had ze haar telefoon ge- grepen en de weersvoorspelling gecheckt, iets wat ze nog nooit eerder had gedaan. Dat was geen goed idee geweest, want vóór haar ochtendkoffie had Liese wel eens last van moordlustige neigingen, met of zonder slecht weer.

Ze had door de onlinekrant gescrold. Voorlopig nog geen lente, kopte een bericht.

‘Vertel mij verdomme wat!’ had ze chagrijnig geroepen.

Ze schuifelde met tien kilometer per uur in een lange sliert van auto’s over de kaaien en keek uit het raam aan de pas- sagierszijde naar de Schelde. Er lag een enorm cruiseschip aangemeerd. Op het fietspad langs de kaaien reden de fiet- sers haar in glanzende natte poncho’s voorbij. Zelfs een oude jogger ging sneller vooruit.

Genoeg, Meerhout, dacht ze, zo kan ie wel weer.

Ze duwde op de knop van de radio. Een laatste flard reclame voor een of andere uitvaartverzekering, dan een jingle.

‘Acht uur, het nieuws met Iris Blondeel.’

Het verkeerslicht sprong tergend langzaam van oranje op rood en Liese stond opnieuw stil.

‘Het hoofdpunt in dit journaal: de naderende dood van Leo Meers- man blijft de gemoederen beroeren. Gisteren maakte zijn advocaat Walter Jonckheere bekend dat hij een verzoekschrift heeft ingediend bij de rechtbank en bij de minister van Justitie om de terminaal zieke Meersman toe te staan zijn laatste dagen bij zijn familie door te brengen. Maar eerst de rest van het nieuws.’

Ze keek naar de zwiepende ruitenwissers en liet wat ze net gehoord had bezinken. Ze dacht terug aan de zaak die het land destijds getroffen had als een midscheepse torpedo. Was dat echt al zestien jaar geleden?

Iemand vertelde onlangs nog op een feestje dat er voor de meeste mensen een tijd vóór en een tijd ná Meersman was, en Liese had dat onmiddellijk bevestigd. Zo voelde het ook voor haar. ‘Het definitieve verlies van de onschuld’ had een journalist ooit geschreven, en ondanks de bombastische toon klopte het ergens wel, vond ze. Ze was pas afgestudeerd toen hij gearresteerd werd en iedereen de gruwelijke details vernam van wat er met de kinderen was gebeurd. Ze was ongeduldig en opgewonden geweest om eindelijk aan haar leven te beginnen, juist op een moment dat het hele land in een soort collectief trauma werd gestort. Ze had daarna al veel minder zin om volwassen te worden.

Daan, Sander en Jordy, Jelle, Raf en Ruben. Zoals iedereen, zou ze zich de namen blijven herinneren. Ze werden ook altijd in dezelfde volgorde opgesomd, als in een litanie.

Daan, Sander en Jordy, Jelle, Raf en Ruben.

In de ambtswoning van de minister van Justitie aan de Brusselse Waterloolaan liep woordvoerster Elke Roels naar het einde van de gang, klopte voor de vorm met twee vingers op een deur en duwde ze open.

‘Goeiemorgen, Steven, je wilde me spreken?’

Kabinetschef Steven Duchateau knikte vriendelijk. De radio stond hard, het ochtendjournaal.

‘...bij de rechtbank en bij de minister van Justitie om de terminaal zieke Meersman toe te staan zijn laatste dagen bij zijn familie door te brengen. Maar eerst de rest van het nieuws.’

Duchateau wees naar een van de witte designstoelen voor zijn bureau en zette de radio uit.

‘Ik word verondersteld om tegen tien uur een gefundeerd advies klaar te hebben’, zei hij zacht. ‘Ik weet ongeveer al wel wat ik onze minister ga vertellen, maar toch...’ De kabinetschef masseerde zijn slapen met zijn vingers. Hij was wakker geworden met een zeurende hoofdpijn die maar niet wilde weggaan. ‘Die Walter Jonckheere maakt veel goodwill los bij de publieke opinie’, mompelde hij. ‘Ik heb hem eens bezig gezien op de Boekenbeurs. Als mensen twee uur lang willen aanschuiven voor een handtekening in je nieuwste worp, dan ben je geen advocaat meer maar een rockster.’

De woordvoerster was niet zo snel van haar stuk te brengen. Haar kabinetschef was bang voor de publieke opinie omdat hij die meestal niet snapte. Of omdat hij een man was en dus alleen maar in een rechte lijn kon redeneren, dacht ze schamper.

Roels schraapte haar keel. Ze was niet alleen woordvoerster, ze was ook hoofd communicatie van het kabinet en zij vond de publieke opinie juist erg interessant. Het was een speeltje dat je naar hartenlust kon kneden en dat, als je maar op de juiste plek kneep, het verwachte geluid maakte.

‘Ik zou me niet zoveel zorgen maken over de populariteit van Walter Jonckheere’, zei ze.

Ze had een zachte, aangename stem. Een stagiair die op haar departement begon en ervan uitging dat iemand met zo’n stem ook wel een zacht en aangenaam karakter had, kwam al snel bedrogen uit.

Roels had enkele prints in haar linkerhand en zwaaide ermee naar de kabinetschef.

‘De mensen reageren duidelijk negatief. Volgens een online peiling van Het Laatste Nieuws wil 72 procent dat Meersman in de gevangenis sterft. Er is een Facebookpagina opgestart: ‘Meersman komt niet vrij’. In 24 uur heeft die meer dan 21.000 likes gekregen.’

Ze wachtte op een reactie, maar die kwam er niet.

‘Wat zegt de baas?’ vroeg ze.

Ze wisten beiden dat ze niet de minister, maar hun partijvoorzitter bedoelde.

Duchateau haalde de schouders op.

‘Off the record? Dat hij kan wegrotten in zijn cel.’

Roels bleef geduldig.

‘Hij is tegen, dat spreekt voor zich’, ging de kabinetschef verder. ‘Onze partij staat voor recht en voor veiligheid, we willen geen kindermoordenaars op vrije voeten, zelfs niet als ze zo goed als dood zijn.’

Roels knikte en keek discreet op haar horloge. ‘Dus...’

‘Ja’, zei Duchateau vermoeid. Hij tikte met de knokkels van zijn hand zachtjes op de tafel, alsof hij een agendapunt wilde afkloppen. ‘Ik adviseer de minister om niet in te gaan op het verzoekschrift. Schrijf jij een persbericht?’

Op zijn ruime zolderkamer in hotel De Veluwe struinde Masson rond en keek afwezig naar de boekenruggen in de rekken tegen de muren.

Hij voelde zich rustig. Bijna vredig.

Vanochtend was hij vroeg wakker geworden naast Nelle. Hij had haar een tijdje geobserveerd terwijl ze sliep.

Ze deelden niet altijd het bed – Nelle was erg gesteld op haar eigen huisje in de tuin van het hotel – maar als hij naast haar wakker werd en haar in de stilte van de ochtend gadesloeg, met de slaap nog in zijn ogen, dan was hij telkens verbaasd. Maar op een goede manier, blij en dankbaar, alsof hij na veel geploeter de oever van een rivier bereikt had en eindelijk op de kant kon uitrusten.

De dagen waarop hij naast haar wakker werd, waren over het algemeen de betere dagen, dagen waarop hij met vastere tred door het leven ging en minder Talisker of ander

geestrijk vocht nodig had om de lelijke tronie van de wereld te kunnen aanschouwen.

Nelle had intussen haar ogen half geopend. Ze keek hem aan en mompelde slaperig: ‘Help, een voyeur, en dat op mijn leeftijd.’

‘Goedemorgen.’ Hij glimlachte.

Een halfuur later ontbeten ze met brood en kaas aan het kleine bijzettafeltje dat hij speciaal voor die gelegenheden in een hoekje van zijn bibliotheek een plaats had gegeven. Er klonk muziek op de achtergrond, Venetiaanse aria’s. Nelle vond het kattengejank, maar voor één keer protesteerde ze niet tegen de muziek, maar tegen het geluidsniveau.

‘Moet het nou echt zo hard, Michel?’

‘Staat het te hard, dan?’

Nelle zuchtte en wierp hem een blik toe die hij onderhand goed kende. De blik die zei: wie houdt je hier eigenlijk voor de gek, mij of jezelf?

‘Het is al goed, ik ga een van de dagen langs bij de dokter op het werk’, bromde hij.

Sinds een tijd had Masson last van oorproppen, waardoor hij slecht hoorde en vaker aan mensen moest vragen om te herhalen wat ze hadden gezegd.

‘Ga naar de dokter, alsjeblieft’, had Liese onlangs nog verzucht. ‘Dat “wat zeg je?” de hele tijd, dat is echt irritant.’

Masson had geknikt, maar hij was niet overtuigd.

Hij herinnerde zich de vorige keer dat de huisarts prop-pen uit beide oren had verwijderd, een jaar of zes, zeven geleden. Alles klonk zeer scherp achteraf, heel helder, maar tegelijk ook heel direct. ‘Brutaal’, zo had hij het zelf omschreven. Hij had het geen aangename gewaarwording gevonden. Stiekem koesterde hij de nieuwe prop-pen in zijn oren. Ze maakten de wereld om hem heen een stukje zachter en dus een beetje draaglijker.

En hij kon selectief doof zijn, ook dat was een voordeel.

Na het ontbijt haastte Nelle zich naar beneden om voor de gasten in het hotel te zorgen.

Masson vulde zijn kop koffie bij en liep rustig rond in de kamer. Hij had een vrije dag en bedacht wat hij vandaag zou kunnen doen. Er liep een tentoonstelling in het Fotomuseum die hij wel wilde zien. Hij kon langs de boekhandel, daar lag een bestelling voor hem klaar. Tussendoor kon hij naar een van zijn favoriete kroegen.

Dat laatste vond hij nogal voor de hand liggen.

Zonder erbij na te denken zette hij de cd-speler uit en drukte op de knop van de radio. Er klonk een jingle, daarna vulde de stem van journaliste Iris Blondeel de kamer.

‘Het hoofdpunt in dit journaal. “Leo Meersman heeft nog hooguit enkele dagen te leven, zijn toestand gaat zienderogen achteruit en zijn laatste wens is om thuis bij zijn zus Renée te sterven”, aldus advocaat Walter Jonckheere in een open brief die hij gisteren aan alle media stuurde. Meersman werd in 2002 tot levenslang veroordeeld voor het misbruik van en de moord op zes jongens, allen tussen de vier en zeven jaar oud. De “ergste seriemoordenaar die ons land ooit heeft gekend”, zoals de minister van Justitie hem onlangs nog noemde, lijdt aan terminale longkanker en wordt verzorgd in een zwaarbewaakte vleugel van het Universitair Ziekenhuis van Antwerpen.’

Masson bleef staan, staarde voor zich uit.

‘De meeste reacties op de open brief zijn negatief’, ging de journaliste verder. ‘Volgens Myriam Deboodt, de moeder van de vermoorde Ruben, moet Meersman sterven in de gevangenis en kan er geen sprake zijn van enige toegeeflijkheid.’

De stem van de moeder klonk hees en doorrookt.

‘Ik vind het een schande dat hier zelfs maar over nagedacht wordt. Ruben heeft van hem ook geen gratie gekregen. Die man mag nooit meer uit de gevangenis, nog geen minuut.’

In haar auto dacht Liese na over wat ze zojuist gehoord had. Ze schrok op toen een bestuurder achter haar claxonneerde. Het verkeerslicht stond al op groen, maar ze had het niet gemerkt.

Tja, dacht ze terwijl ze langzaam verder reed, ik zou die vrouw wel ongelijk willen geven, maar ergens begrijp ik haar ook. Het zal jouw kind maar zijn.

‘Alleen de ouders van de vermoorde Sander zeggen niet onmiddellijk nee tegen het verzoek van Meersman. Vader Ed Wezenberg pleit voor realisme.’

Er klonk een kalme, verzorgd pratende mannenstem.

‘Het echte oordeel over wat die man gedaan heeft, behoort toe aan God. Maar als mens kunnen we wel vergiffenis schenken. Dat is lang niet hetzelfde als begrip tonen, verre van. Ik mis Sander nog iedere dag, zelfs na zestien jaar.’

Boven op zijn zolderkamer, tussen zijn boeken, hoorde Masson maar half wat de radio vertelde.

Hij zag alleen maar een verlaten stuk grond op die steenkoude ochtend zestien jaar geleden, een lapje heide omzoomd met enkele kale bomen met berijmde takken.

De opengemaakte kuilen.

Die kleine lijfjes die ze erin aantroffen.

‘Maar als gelovigen vinden wij dat je met haatgevoelens niets opschiet’, zei de vader van Sander nog. ‘Het brengt mijn zoon of die andere zonen niet terug, zo eenvoudig is dat. Meersman heeft zes kinderen vermoord en daar kunnen wij niets meer aan veranderen.’

Zeven, dacht Masson.

Hij zette de radio uit, haalde diep adem. Hij merkte dat zijn hand lichtjes beefde en zette zijn kop koffie voorzichtig op het bijzettafeltje.

De woede en de onmacht kwamen opnieuw naar boven en hij knarste zo hard met zijn tanden dat hij het kon horen.

Hij heeft zeven kinderen vermoord, geen zes.
Ik weet het en hij weet het, maar ik heb het nooit kunnen
bewijzen.